

S. M.

Charakter prawny zasiłku rodzinnego

Palestra 8/6(78), 54

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

— podlegają dochodzeniu i ściągnięciu w trybie przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dn. 28 czerwca 1955 r. w sprawie przymusowego ściągania niektórych należności państwowych (Dz. U. Nr 32, poz. 193 z późn. zm.). Natomiast kwoty stypendium wypłacone ze środków własnych innych jednostek fundujących (nie państwowych) podlegają ściągnięciu w trybie egzekucji sądowej.

Ustalenie powyższego trybu zwrotu stypendium fundowanego nastąpiło w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 marca 1964 r. (Mon. Pol. Nr 18, poz. 82).

Charakter prawny zasiłku rodzinnego

W dziale orzecznictwa miesięcznika „Praca i Zabezpieczenie Społeczne” (Nr 1 z 1964 r.) zostało opublikowane interesujące orzeczenie Sądu Najwyższego, które omawia charakter prawny zasiłków rodzinnych.

Wobec przekazania Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w trybie art. 388 k.p.c. zagadnienia prawnego, czy do roszczenia pracodawcy przeciwko pracownikowi o zwrot niesłusznie pobranego zasiłku rodzinnego ma zastosowanie przepis art. 473 k.z., Sąd Najwyższy uchwałą z dn. 9 maja 1962 r. (Nr 360 11/62) udzielił odpowiedzi, że do takiego roszczenia pracodawcy przepis art. 473 k.z. nie ma zastosowania.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy bliżej scharakteryzował pojęcie zasiłku rodzinnego, przypominając jednocześnie uchwałę S.N. z dn. 24.II.1955 r. w tej samej materii, wpisaną do księgi zasad prawnych (OSN z 1956 r., poz. 91).

Według uzasadnienia uchwały S.N. zasiłek rodzinny należy się pracownikowi nie od pracodawcy, jako jego świadczenie za pełnioną pracę, lecz od innych podmiotów. Zasiłki rodzinne wprowadzone w formie ubezpieczenia rodzinnego dekretem z dn. 28.X.1947 r., jeśli nawet są płacone przez pracodawcę, to nie z jego funduszy, lecz z funduszy i na rachunek ZUS. Pracodawca jest więc tylko płatnikiem zasiłku, który jest wypłacany pracownikowi bez względu na rodzaj i jakość pracy, jak również bez względu na wysokość wynagrodzenia za pracę. Więcej nawet, w niektórych wypadkach uprawnienia do zasiłków rodzinnych w ogóle nie są uzależnione od pozostawania w stosunku pracy.

Zasiłki rodzinne są więc typowymi świadczeniami socjalnymi, obciążającymi nie pracodawcę, lecz ZUS, i nie mogą być poczytane za świadczenia pracodawcy, których odpowiednikiem byłoby roszczenie pracownika wynikające z umowy o pracę w rozumieniu art. 473 k.z. Jeżeli pracodawca jako płatnik zasiłku wypłacił zasiłek rodzinny w rzeczywistości pracownikowi nie przysługujący i zmuszony był zwrócić ZUS-owi odpowiednie kwoty, to może z kolei dochodzić od pracownika zwrotu nienależnego świadczenia (art. 128 k.z.) i nie jest związany w dochodzeniu tego roszczenia terminem, o którym mowa w art. 473 k.z.

Na marginesie należy zauważyć, że na podstawie rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dn. 18.IX.1963 r. (Dz. U. Nr 42, poz. 236) zostały zmienione przepisy w sprawie wysokości zasiłku rodzinnego. Nowe przepisy stosuje się począwszy od wypłaty zasiłku rodzinnego przysługującego za miesiąc wrzesień 1963 r.

S. M.